

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าข้อสันนิษฐานตามกฎหมายในกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย อย่างเช่นที่ปรากฏในมาตรา 62 วรรคหนึ่ง มีขึ้นครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรม และศิลปกรรม พ.ศ. 2474 มาตรา 22

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ก็ยังคงข้อสันนิษฐาน ลักษณะดังกล่าวไว้ โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 28 ซึ่งมีการปรับปรุงถ้อยคำไปบ้าง แต่สาระสำคัญ ยังคงเดิม โดยเฉพาะมาตรานี้บัญญัติอยู่ใน หมวด 4 การละเมิดลิขสิทธิ์ อันเป็นหมวดที่กำหนดว่า การกระทำอย่างใดเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีได้เขียนจำกัดว่าให้ใช้บังคับเฉพาะกับคดีแพ่ง กับทั้งในหมวด 7 บทกำหนดโทษ ก็โยงถึงการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในหมวด 4 เป็นการกระทำที่จะถูกลงโทษ คล้ายกับว่าผู้ร่างประสงค์ให้ใช้ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 28 กับคดีอาญา ด้วย แต่โดยเหตุที่กฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้ใช้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวกับคดีอาญา จึงเกิดปัญหาในการตีความว่าข้อสันนิษฐานดังกล่าวใช้ในคดีอาญาด้วยหรือไม่ เพราะกฎหมาย อาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด และมีหลักให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์เป็น หลักสำคัญอยู่

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 บัญญัติข้อสันนิษฐานนี้ไว้ในมาตรา 62 โดย บัญญัติให้ใช้กับคดีอาญาด้วย ซึ่งปรากฏเหตุผลในการระบุให้ใช้ข้อสันนิษฐานนี้ในคดีอาญาใน ขั้นตอนการพิจารณาร่างของคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า “เพื่อขจัดปัญหาการตีความ” การให้เหตุผล เช่นนี้เท่ากับเป็นการสนับสนุนประการหนึ่งว่าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ประสงค์ให้ใช้บังคับในคดีอาญาด้วย เพียงแต่ไม่ได้มีถ้อยคำระบุไว้ชัดเจนจึงเกิด ปัญหาในการตีความขึ้น

อย่างไรก็ตาม โทษทางอาญาเป็นสิ่งที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล ตามหลักกฎหมายอาญา ทางสารบัญญัติมีหลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” เป็นหัวใจสำคัญ ส่วนทางวิธีสบัญญัติมีหลัก “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์” เป็นหัวใจสำคัญ โดยผลของหลัก “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์” โจทก์ใน คดีอาญาซึ่งเป็นผู้กล่าวอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องนำ พยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยในทุกองค์ประกอบความผิด และพยานหลักฐาน

ดังกล่าวต้องรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควร ศาลจึงจะลงโทษจำเลยได้ แม้ว่าในระบบกฎหมายอาญาจะยอมรับให้มีการกำหนดข้อสันนิษฐานอันเป็นโทษกับจำเลยอันเป็นการช่วยเหลือเบาภาระในการนำสืบพยานหลักฐานของโจทก์ได้ แต่ก็เพียงข้อยกเว้นที่พึงกระทำอย่างระมัดระวังและต้องตีความอย่างเคร่งครัด¹ มิให้ขัดหรือแย้งกับหลักการดังกล่าวซึ่งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็เคยมีคำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ว่าการกำหนดข้อสันนิษฐานให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิดแต่เบื้องต้นโดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องสืบพยานก่อน ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่รับรองหลัก “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์” ไว้

แม้ว่าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 62 วรรคหนึ่ง จะมีได้ให้สันนิษฐานเสียในเบื้องต้นว่าจำเลยกระทำความผิดโดยตรง แต่ข้อสันนิษฐานที่ว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานที่มีการฟ้องร้องเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง” เป็นการสันนิษฐานถึงความมีลิขสิทธิ์ในงานที่มีการฟ้องร้อง ซึ่งเป็นการสันนิษฐานความมีอยู่ของสิ่งที่กฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองโดยตรง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยในประเด็นว่ามีการกระทำความผิดตามฟ้องเกิดขึ้นจริงหรือไม่ หากขาดเสียซึ่งสิ่งนี้ความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้ การให้สันนิษฐานว่ามีข้อเท็จจริงดังกล่าวทันทีที่มีการฟ้องคดี เท่ากับโดยหลักโจทก์ไม่จำเป็นต้องนำพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มานำสืบต่อศาล การที่ไม่มีข้อเท็จจริงมาสู่ศาลก็เท่ากับไม่เปิดโอกาสให้ศาลตรวจสอบว่าแท้จริงแล้วงานนั้นเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์อันจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์หรือไม่ ซึ่งหากไม่มีการกำหนดข้อสันนิษฐานดังกล่าว หรืออย่างน้อยมีการกำหนดให้โจทก์ต้องนำสืบข้อเท็จจริงเบื้องต้นบางประการก่อนจึงจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานก็จะเป็นการเป็นการบังคับให้ต้องมีการนำพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาสืบ อันเป็นการเปิดช่องให้ศาลเข้ามาตรวจสอบได้ว่างานนั้นเป็นงานที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์หรือไม่ การที่ศาลสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริงนี้ก็เท่ากับ การตรวจสอบในประเด็นว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงตามฟ้องหรือไม่ หากศาลพบว่างานที่นำมาฟ้องร้องไม่ใช่งานลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ศาลก็สามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ว่าไม่มีกระทำความผิดตามฟ้องเกิดขึ้น และพิพากษายกฟ้องได้ ซึ่งจะเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ดียิ่ง

¹ แอล ดูปลาตร์ และ นายวิจิตร ลุจิตานนท์, กฎหมายลักษณะพยานและจิตตวิทยา (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, 2477), น. 187.

สำหรับข้อสันนิษฐานที่ว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในงานที่มีการฟุ้งร้อง” เป็นการสันนิษฐานในด้านเงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดีของโจทก์ กรณีผู้เสียหายฟ้องคดีเอง มิได้มุ่งถึงเนื้อหาแห่งความผิดโดยตรง จึงเห็นว่าเป็นข้อสันนิษฐานที่โจทก์ “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์” และเห็นว่าข้อสันนิษฐานนี้น่าจะเป็นการช่วยผ่อนเบาภาระการพิสูจน์ของโจทก์ (กรณีผู้เสียหายเป็นโจทก์หรือโจทก์ร่วม) สำหรับคดีลิขสิทธิ์ที่โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยการรับโอนมาจากผู้สร้างสรรค์ หรือเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิจากเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียวหรือโดยเด็ดขาด อย่างไรก็ตาม กฎหมายกำหนดเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานไว้เพียงการ “โต้แย้ง” ตามประเด็นที่กำหนดก็จะสามารถหักล้างข้อสันนิษฐานได้ ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ปรากฏในปัจจุบันวินิจฉัยกันว่า การที่จำเลยให้การปฏิเสธลอย ถือว่าเป็นการโต้แย้งอยู่ในตัวและมีผลเป็นการหักล้างข้อสันนิษฐานได้ น่าจะทำให้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวไม่มีผลบังคับในทางปฏิบัติ

สำหรับคดีแพ่งซึ่งเป็นกรณีพิพาทระหว่างเอกชน คู่ความมีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ส่วนได้เสียของตนเอง ในทางพยานหลักฐานปกติใช้หลัก “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นมีหน้าที่นำสืบ” แต่การนำหลักนี้มาใช้กับบางเรื่องบางกรณีก็อาจสร้างความไม่เป็นธรรมกับคู่ความได้ โดยเฉพาะกรณีที่พยานหลักฐานมักอยู่ในความควบคุมหรือรู้เห็นของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว หรือการที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องนำสืบข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเป็นการยากหรือเป็นภาระมาก จึงมีการสร้างระบบข้อสันนิษฐานตามกฎหมายขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ดังจะเห็นว่ามีกำหนดข้อสันนิษฐานอยู่โดยทั่วไปใน ป.พ.พ. รวมถึงพระราชบัญญัติต่างๆ การกำหนดข้อสันนิษฐานตามมาตรา 62 วรรคหนึ่ง ใช้ในคดีแพ่งเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการเป็นภาระต่อโจทก์ในการนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาสืบต่อศาลซึ่งปกติกระทำได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูงนั้นย่อมกระทำไม่ได้ เพียงแต่การกำหนดให้มีการสันนิษฐานข้อเท็จจริงทันทีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลโดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องนำสืบข้อเท็จจริงใดๆ ก่อน น่าจะทำให้จำเลยเสียเปรียบอยู่บ้าง เพราะปกติจำเลยเป็นฝ่ายโต้แย้งข้ออ้างของโจทก์ เมื่อโจทก์ไม่จำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานในส่วนนี้ ก็ไม่มีฐานให้จำเลยโต้แย้ง จึงลดโอกาสการโต้แย้งของจำเลยลงไป ซึ่งก็อาจจะมองได้อีกด้านหนึ่งว่าเมื่อโอกาสการโต้แย้งของจำเลยลดน้อยลงไป คดีก็จะยุ่งยากน้อยลง ภาระของโจทก์ในการนำพยานหลักฐานมาสืบและภาระของศาลในการวินิจฉัยก็จะลดลง แต่การกำหนดเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานไว้เพียงแค่การยกขึ้น “โต้แย้ง” น่าจะเป็นผลให้ข้อสันนิษฐานขาดประสิทธิภาพ แม้จากการศึกษาวิเคราะห์จะเห็นว่าการ “โต้แย้ง” นี้ต้องกระทำมาในคำให้การพร้อมแสดงเหตุแห่งการโต้แย้งด้วยก็ตาม เมื่อกฎหมายมิได้บังคับให้จำเลยต้องนำพยานหลักฐานมาสืบสนับสนุน

ข้อโต้แย้ง ก็คงจะมีจำเลยเพียงส่วนน้อยที่จะไม่ยกขึ้นโต้แย้งตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเพื่อหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวเสีย เพราะจะเป็นการเพิ่มภาระให้โจทก์ต้องนำพยานหลักฐานมาสืบมากขึ้น โอกาสที่จำเลยจะชนะคดีก็เพิ่มขึ้นตามมา การกำหนดเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานเช่นนี้ น่าจะทำให้ข้อสันนิษฐานที่กำหนดไว้ขาดประสิทธิภาพต่อการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเดิมในส่วนของเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานเพื่อส่งเสริมให้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการกำหนดข้อสันนิษฐานดังกล่าวไว้

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะใน 2 แนวทาง

แนวทางแรก ไม่ใช้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวในคดีอาญา กล่าวคือ ตัดข้อความว่า “ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา” ในมาตรา 62 วรรคหนึ่ง ออก และเปลี่ยนเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานเป็นว่า “เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น” หรือข้อความอื่นทำนองเดียวกัน โดยแนวทางนี้จะยังคงเงื่อนไขการสันนิษฐานเดิมไว้ได้ เพราะเมื่อใช้เฉพาะกับคดีแพ่งย่อมไม่ต้องเคร่งครัดในเรื่องการกำหนดให้ต้องนำสืบข้อเท็จจริงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผลกับข้อเท็จจริงที่สันนิษฐานก่อน ซึ่งอาจจะใช้ถ้อยคำทำนองว่า

คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานที่มีการฟ้องร้องในคดีนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ และโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในงานดังกล่าว เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

แนวทางที่สอง ใช้ข้อสันนิษฐานนี้ในคดีอาญาด้วย แนวทางนี้จะต้องมีการกำหนดให้โจทก์นำสืบข้อเท็จจริงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผลกับข้อเท็จจริงที่สันนิษฐานก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกำหนดข้อสันนิษฐานในคดีอาญาที่ไม่ขัดต่อหลัก “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์” ซึ่งอาจทำได้ใน 2 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1. แยกบัญญัติข้อสันนิษฐานสำหรับคดีอาญาออกจากคดีแพ่ง หากต้องการให้ใช้ข้อสันนิษฐานลักษณะที่โจทก์ไม่จำเป็นต้องนำสืบข้อเท็จจริงพื้นฐานในคดีแพ่งอยู่ โดยข้อสันนิษฐานสำหรับใช้กับคดีแพ่งบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำเหมือนกับแนวทางแรก ส่วนข้อสันนิษฐานสำหรับใช้กับคดีอาญา อาจจะใช้ถ้อยคำทำนองว่า

คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ งานใดมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลใดที่อ้างว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงแล้ว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อนั้นเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

รูปแบบที่ 2. บัญญัติข้อสันนิษฐานสำหรับคดีอาญาและคดีแพ่งอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่นเดิม อาจจะใช้ถ้อยคำทำนองว่า

คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา งานใดมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลใดที่อ้างว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงแสดงไว้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อนั้นเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าแนวทางแรกน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุด เพราะสอดคล้องกับอนุสัญญาเบอร์น และ TRIPS ที่กำหนดให้ใช้ข้อสันนิษฐานในคดีลิขสิทธิ์เฉพาะกับคดีแพ่งเท่านั้น การแก้ไขก็ทำได้ง่ายเพียงตัดถ้อยคำว่า “ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา” ออกจากมาตรา 62 วรรคหนึ่ง และเปลี่ยนเงื่อนไขการหักล้างข้อสันนิษฐานเป็นว่า “เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น” หรือข้อความอื่นทำนองเดียวกันเท่านั้น (อาจต้องนำไปบัญญัติอยู่ในหมวดหรือส่วนอื่นที่จะเป็นการชี้ชัดว่าข้อสันนิษฐานนี้ใช้กับคดีแพ่งเท่านั้น) และการกำหนดข้อสันนิษฐานใช้เฉพาะกับคดีแพ่งโดยไม่ใช้ในคดีอาญาก็มิให้เห็นเป็นตัวอย่างในกฎหมายไทย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 96 วรรคหนึ่ง² หรือในส่วนของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเองก็มีปรากฏ ได้แก่ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 77 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

² มาตรา 96 วรรคหนึ่ง “แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้นเกิดจาก

(1) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม

(2) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(3) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตราย หรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น”

มาตรา 12 อีกทั้งการบัญญัติกฎหมายให้การดำเนินแพ่งมีความสะดวกหรือได้รับประโยชน์มากกว่าคดีอาญาน่าจะทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์เลือกให้การดำเนินคดีแพ่งแก่ผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์แทนที่จะเลือกให้การดำเนินคดีอาญา เพราะปัจจุบันพบว่าเจ้าของลิขสิทธิ์เลือกให้การดำเนินคดีอาญามากกว่าคดีแพ่ง ทั้งที่การดำเนินคดีอาญาโจทก์มีภาระการพิสูจน์สูงกว่าคดีแพ่งมาก³ ประกอบการเรียกร้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่มีพื้นฐานมาจากกฎหมายแพ่ง ซึ่งในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วการบังคับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใช้กระบวนการทางแพ่งเป็นหลัก⁴ แต่ประเทศไทยกลับปรากฏว่าการบังคับสิทธิในลิขสิทธิ์เน้นใช้กระบวนการทางอาญาเป็นหลัก สถิติคดีเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศกลางทำเสร็จไปในรอบ 3 ปี ด้านล่างนี้ น่าจะเป็นการสนับสนุนข้ออ้างของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี

สถิติคดีแพ่งและอาญาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและ
การค้าระหว่างประเทศกลางทำเสร็จไปในรอบ 3 ปี⁵

ปี	แพ่ง	อาญา
2547	27 เรื่อง	2779 เรื่อง
2548	14 เรื่อง	2959 เรื่อง
2549	36 เรื่อง	3485 เรื่อง

จากสถิติคดีจะเห็นได้ว่าสำหรับคดีลิขสิทธิ์มีการดำเนินคดีอาญามากกว่าคดีแพ่งนับ 1,000 เท่า ทั้งที่ปกติคดีอาญาต้องการพยานหลักฐานมากกว่าคดีแพ่งเพราะมีมาตรฐานการพิสูจน์ที่ต้องปราศจากข้อสงสัยตามสมควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายเจ้าของลิขสิทธิ์เห็นว่าการดำเนินคดี

³ Vichai Ariyanuntaka, "Rethinking Intellectual Property Rights Enforcement in the light of TRIPS and Specialized Intellectual Property Court in Thailand," <<http://www.library.judiciary.go.th/indexarticle2.php?ldmain=4&&Title=05%20กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา&&page=>>>, February 2007.

⁴ จุมพล ภิญโญสินวัฒน์ และคณะ, "รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ "การวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการบังคับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา: การละเมิดลิขสิทธิ์โดยการบรรเลงหรือขับร้องเพลง," (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549), น. 14.

⁵ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง, "สถิติคดีประจำปี 2547 - 2549," <<http://www.cipitc.or.th/>>, มีนาคม 2550.

อาญาน่าจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ดีกว่า มีต้นทุนและภาระในการดำเนินคดีน้อยกว่า เพราะมีเครื่องมือของรัฐอันได้แก่ตำรวจและอัยการดำเนินการแทน กับทั้งได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามกฎหมายเช่นเดียวกับคดีแพ่ง โดยเฉพาะเมื่อผู้เสียหายขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการก็จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานเท่าเทียมกับคดีแพ่ง

สำหรับแนวทางที่สองไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ 1. หรือรูปแบบที่ 2. ผู้เขียนเห็นว่าการบัญญัติกระทำไต่ยากกว่า เพราะตามรูปแบบที่ 1. ต้องแยกออกเป็น 2 มาตรา อันอาจเกิดความลักลั่นระหว่างคดีแพ่งกับคดีอาญาได้ ส่วนรูปแบบที่ 2. ก็ต้องคิดค้นหาถ้อยคำที่ใช้ได้เหมาะสมกับลักษณะของคดีแพ่งและคดีอาญามาร้อยเรียงอยู่ในมาตราเดียวกัน ซึ่งคงไม่ใช่เรื่องง่าย อีกทั้งยังเป็นการให้ประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามกฎหมายในคดีอาญาเท่ากับคดีแพ่ง ก็จะไม่เป็นการโน้มนำให้เจ้าของลิขสิทธิ์เน้นการดำเนินคดีแพ่งแทนคดีอาญาในการบังคับตามสิทธิของตน

